

***L'ART NOUVEAU.
EL LLEGAT DE SIEGFRIED BING***

Dossier de premsa

CaixaForum

Del 7 de setembre de 2005 al 29 de gener de 2006

CaixaForum aplega 350 peces d'*art nouveau* entre articles de vidre de Tiffany, mobiliari, ceràmica, joies de Van de Velde, Gaillard i De Feure, obres de Munch, Toulouse-Lautrec, Meunier, Rodin...

L'Art Nouveau. El llegat de Siegfried Bing

El 26 de desembre de 1895, el marxant d'art Siegfried Bing (1838-1905) va inaugurar la seva botiga parisenca amb el nom de L'Art Nouveau, un nom que va arribar a ser símbol i denominació d'un moviment artístic conegut arreu del món. Bing va ser un marxant apassionat, primer d'art japonès i després d'arts aplicades, però també un mecenes i un promotor que va animar artistes i dissenyadors a prendre nous camins, com en el cas d'Eugène Carrière, Constantin Meunier, Louis Comfort Tiffany, Paul Signac i Edvard Munch. El paper de l'art japonès en aquest nou moviment va ser crucial. Bing va aconseguir el reconeixement internacional a l'Exposició Universal de París del 1900 amb les sales dissenyades per Eugène Gaillard, Georges de Feure i Edward Colonna. L'exposició *L'Art Nouveau. El llegat de Siegfried Bing* no és tan sols una monografia sobre Siegfried Bing, la seva botiga i la seva influència internacional, sinó que analitza també el desenvolupament de l'Art Nouveau i la fusió de les arts plàstiques amb les arts aplicades en un nou estil. La mostra aplega unes 350 peces que van circular per la botiga de Bing: articles de vidre de Tiffany; pintures de Degouve de Nuncques i Rusiñol; escultures de Rodin i Meunier; obra sobre paper de Toulouse-Lautrec i Munch; mobiliari, ceràmica i joies de Van de Velde, Colonna, De Feure, Gaillard, etc. I no hi podia faltar una sala dedicada als objectes exposats al Pavelló Bing que es va presentar a l'Exposició Universal del 1900. Aquesta exposició s'ha pogut contemplar al Van Gogh Museum d'Amsterdam i al Museum Villa Stuck de Munic.

L'exposició *L'Art Nouveau. El llegat de Siegfried Bing*, comissariada pel professor Gabriel P. Weisberg (University of Minnesota, Minneapolis), expert en Art Nouveau i art europeu del final del segle XIX; Edwin Becker, curador del Van Gogh Museum, i Evelyne Possémé, conservadora del Musée des Arts Décoratifs de París, es podrà visitar a CaixaForum (av. del Marquès de Comillas, 6-8, Barcelona) del 7 de setembre de 2005 al 29 de gener de 2006.

Aquesta exposició presenta una àmplia selecció de pintures, escultures i objectes d'art que van exposar-se a la galeria L'Art Nouveau: des d'obres xineses i japoneses que Bing va introduir a Europa en la seva època d'importador d'art asiàtic fins a les obres mestres de ceràmica, vidre i mobiliari que molt aviat van esdevenir peces de col·lecció. A partir d'aquest conjunt excepcional d'obres, *L'Art Nouveau. El llegat de Siegfried Bing* reconstrueix la trajectòria d'aquest personatge fascinant i la seva influència en l'art del canvi de segle.

L'any 1895 el col·leccionista i marxant d'art Siegfried Bing (1838-1905) va obrir a París la galeria L'Art Nouveau. Les seves propostes van tenir un impacte tan gran que el nom d'aquest establiment va passar a denominar l'estil d'una època.

Bing va ser un gran col·leccionista i divulgador de l'art oriental. Va viatjar a la Xina, el Japó i l'Índia, i hi va adquirir objectes d'art per vendre a la seva botiga. Gràcies a publicacions com *Le Japon Artistique*, la tècnica de colors plans i el traç decoratiu de les estampes japoneses es va difondre i va influir d'una manera molt important en els artistes europeus. Un dels clients de Bing va ser Van Gogh, de qui s'exposen un conjunt d'estampes que van sortir de la botiga L'Art Nouveau.

Al mateix temps, Bing va establir un seguit de connexions amb les millors manufactures europees i americanes per tal de distribuir les seves produccions. Vidre, ceràmica, objectes de metall i mobles s'harmonitzaven a la galeria amb quadres i escultures, de manera que creaven un ambient únic, una obra d'art total.

Bing va promoure salons de pintura en els quals es van presentar les noves tendències simbolistes, nabís, neoexpressionistes i puntillistes. Entre els artistes que van exposar a la seva galeria hi havia Jacques-Émile Blanche, Toulouse-Lautrec, Édouard Vuillard, Félix Vallotton, József Rippl-Rónai i Santiago Rusiñol, el qual el 1903 va assolir un gran èxit amb els seus *Jardins d'Espanya*.

El moviment de recuperació de les arts aplicades va trobar en la figura de Bing un gran promotor. A la seva galeria es podien adquirir objectes del moviment Arts and Crafts anglès, vidres del dissenyador nord-americà Tiffany, vidre de Daum, mobles de Georges de Feure i Gaillard, ceràmiques de Van de Velde i joies d'Edward Colonna. En l'afany de crear objectes de qualitat per a un públic ampli, Bing va impulsar tallers de mobles, ceràmica i joies.

El punt culminant de la carrera de Siegfried Bing va ser l'Exposició Universal de París del 1900. El pavelló de L'Art Nouveau, dissenyat per Eugène Gaillard, Georges de Feure i Edward Colonna, va tenir un immens èxit de públic i museus d'arreu del món hi van comprar peces.

ÀMBIT 1 – Bing i el Japó

Fill d'una família de pròspers comerciants d'Hamburg, dedicats a la importació de ceràmica francesa, vidre i objectes decoratius, Siegfried Bing i els seus germans Michael i August es van incorporar de molt joves al negoci familiar. El 1863, quan es va jubilar el pare, el jove Siegfried es va fer càrrec de la botiga. L'any 1880, cansat de la botiga i de la rutina familiar, se'n va anar de viatge a l'Orient. Durant un any va recórrer la Xina, el Japó i l'Índia a la recerca de noves mercaderies. De tornada a París va obrir diversos establiments.

Bing va donar a conèixer al públic parisenc l'artesanía de la Xina i el Japó. Un dels camps on la seva influència va ser més decisiva va ser l'orfebreria. Les *tsubas* (guardamans de sabres), les tetes de sake i els gerros, decorats amb formes de la naturalesa o amb dibuixos ondulants, prefiguren les formes de l'Art Nouveau. També sentia passió per la ceràmica japonesa, de la qual va ser un gran divulgador. Al començament en col·leccionava de forma intuïtiva, però amb el temps va aconseguir aplegar una col·lecció que reflectia tota la història de la ceràmica nipona.

Durant el viatge que va fer a l'Orient, Bing va descobrir les possibilitats comercials dels objectes quotidians. A la seva botiga va vendre una gran quantitat de pintes decorades amb flors i ocells, ventalls i màscares de teatre. Els articles i les publicacions de Bing, les seves exposicions i les obres que va vendre a museus i col·leccionistes privats van contribuir a la popularitat a Occident de les cultures asiàtiques. Entre els artistes que van ser receptius a aquesta influència destaca Van Gogh, que va ser client de Bing.

L'any 1888 Bing va fundar *Le Japon Artistique*, una sumptuosa revista que es publicava mensualment en francès, anglès i alemany. L'objectiu era donar a conèixer l'art japonès i afavorir-ne el col·leccionisme. Per primera vegada el llenguatge visual dels artistes japonesos va estar a l'abast dels creadors occidentals i els va servir de font d'inspiració.

ÀMBIT 2 – L'Art Nouveau

Cap al 1894, l'augment de la competència i la dificultat de trobar peces de qualitat van empènyer Bing a buscar un nou camp per a les seves activitats empresarials més enllà de les importacions d'art asiàtic. Va reformar la botiga del número 22 del carrer Provence, de París, i el 1895 hi va obrir la galeria L'Art Nouveau. El nom va fer fortuna i actualment es fa servir per designar un estil.

ÀMBIT 3 – Els salons

Els anys 1895 i 1896 Bing va organitzar a la seva botiga dues grans exposicions que va anomenar *Salons*. S'hi exposava una gamma amplíssima d'obres: des de quadres simbolistes fins a pintures puntillistes i neoimpressionistes. Moltes d'aquestes obres havien assimilat la tècnica de colors plans i el traç decoratiu de les estampes japoneses. La influència oriental es deixava sentir també en les decoracions murals, els mobles, els gerros, les vidrieres i les estores que s'exhibien habitualment a L'Art Nouveau.

ÀMBIT 4 – Arts and Crafts

El moviment anglès Arts and Crafts va sorgir a Anglaterra al final del segle XIX com a reacció contra el maquinisme que amenaçava els processos creatius tradicionals. William Morris en va ser el capdavanter. A la seva botiga Bing va vendre un gran nombre de mobles i objectes creats per aquest grup.

ÀMBIT 5 – Els tallers

Bing va voler renovar l'interiorisme per donar a les cases un aire més alegre i fresc. Seguint el model de l'Arts and Crafts, va muntar tallers per a artesans del metall, ebenistes i fabricants de mobles que l'any 1899 funcionaven a ple rendiment. El nou estil no va arribar a ser popular —la producció era cara i laboriosa—, però va cridar l'atenció del públic burgès i es va convertir en un art d'elit.

Bing va distribuir per Europa les creacions de dues importants manufactures de ceràmica i porcellana europees al segle XVIII: la sueca Rörstrand, coneguda per les seves decoracions en baix relleu, amb motius florals i animals; i la Royal

Copenhagen danesa, valorada sobretot per l'estil innovador i la paleta de colors — de la qual destaca el blau de cobalt—, resultat de la cocció a altes temperatures.

En els dos primers salons Bing, dels anys 1895 i 1896, es van exposar moltes escultures de petit format. Alphonse Legros i Jeanne Itasse hi van presentar retrats en bronze inspirats en les màscares japoneses. Les escultures d'animals de Mendes da Costa, Barlett i Paul Jouve seguien també models orientals. Paral·lelament, la galeria Bing exposava i venia ceràmica francesa contemporània d'Adrien Dalpayrat i Albert-Louis Dammouse, entre altres. Tots dos s'havien inspirat en la ceràmica japonesa de vidrat fosc per crear peces de pisa gruixuda, sovint en forma de carbassa, decorades amb vidriats de colors.

Altres artistes estretament vinculats als tallers van ser l'arquitecte anglès William Benson, autor d'uns extraordinaris objectes metàl·lics, i el belga Henry van de Velde, que a partir dels ensenyaments de l'Arts and Crafts va desenvolupar un estil personal de línies ondulants. Louis Comfort Tiffany (1848-1933) va ser un dissenyador nord-americà especialitzat en la fabricació de vidre que va aconseguir un gran relleu arreu del món gràcies als seus llums i objectes de bronze. Bing el va conèixer l'any 1894 als Estats Units i va obtenir l'exclusiva de les seves obres a París.

La fàbrica de ceràmica Rookwood produïa un tipus de disseny asimètric, amb decoracions vegetals i animals, d'inspiració japonesa. Una altra fàbrica nord-americana, Grueby Pottery, de Boston, es va fer famosa per les formes senzilles que utilitzava i els colors groc, verd i aiguamarina. Bing en va ser el principal distribuïdor a Europa. També va ser un gran bibliòfil. L'any 1896 va organitzar a la seva galeria una exposició singular: l'Exposició Internacional del Llibre Modern, amb més de mil volums, alguns dels quals es van enriquir amb il·lustracions d'artistes contemporanis. Hi destaquen, a més de les publicacions del mateix Bing, els llibres del dandi anglès Aubrey Beardsley.

ÀMBIT 6 – 1900: el pavelló de l'Art Nouveau

A l'Exposició Universal de París del 1900, Bing va obtenir un gran èxit amb un pavelló que va encarregar als artistes Edward Colonna, Georges de Feure i Eugène Gaillard. Obres d'art, mobles, porcellanes i tota mena d'objectes de qualitat s'hi harmonitzaven en una obra d'art total. El públic s'hi va abocar massivament i museus d'arreu d'Europa van adquirir moltes peces del pavelló.

Bing volia que l'estil Art Nouveau arribés a totes les arts aplicades. Qualsevol objecte, decoratiu o funcional, havia de tenir unes qualitats estètiques. Així va sorgir una enorme varietat d'objectes, amb motius inspirats en la naturalesa, que combinaven els materials més diversos: or i pedres precioses, vidre i metall, fusta i marfil.

Durant els anys del canvi de segle, la fàbrica Gérard Dufraisseix & Abbot de Llemotges va crear unes col·leccions de porcellana brillants i atrevides. El bon gust de Bing va ser decisiu en el sorgiment d'una porcellana fràgil i elegant, respectuosa amb tècniques tradicionals i oberta a les noves tendències de l'art simbolista.

ÀMBIT 7 – La fi de l'imperi Bing

Després de l'Exposició Universal, L'Art Nouveau va esdevenir un lloc de visita obligada. Bing hi continuava oferint *japonaiseries*, belles ceràmiques i obres d'art nou. Gràcies a la seva iniciativa les arts aplicades van adquirir importància, i oferien un punt de contacte entre l'Orient i l'Occident. Però la ràpida evolució del món artístic va fer que inesperadament l'Art Nouveau passés de moda. El 1904, un any abans de morir, Bing va tancar la seva històrica botiga.

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES – Cicle de conferències

- Dimarts 4 d'octubre (20.00 h)
Siegfried Bing i els orígens de l'Art Nouveau
Gabriel P. Weisberg, professor d'història de l'art i cocomissari de l'exposició, Universitat de Minnesota, Minneapolis
- Dimarts 11 d'octubre (20.00 h)
Galeries i marxants a la Barcelona de la Restauració
Francesc Fontbona, director de la Unitat Gràfica de la Biblioteca de Catalunya i membre de l'Institut d'Estudis Catalans
- Dimarts 18 d'octubre (20.00 h)
Els salons de L'Art Nouveau i l'exposició Jardins d'Espanya de Santiago Rusiñol
Edwin Becker, cocomissari de l'exposició i curador del Museu Van Gogh d'Amsterdam
- Dimarts 25 d'octubre (20.00 h)
Catalunya. Modernisme i Art Nouveau
Mireia Freixa, professora d'història de l'art de la Universitat de Barcelona
- Dijous 27 d'octubre (20.00 h)
Taula rodona: Arts decoratives a la Barcelona del modernisme, passat i present
Mariàngels Fondevila, conservadora d'arts decoratives del MNAC
Anna Calvera, professora d'història del disseny de la Universitat de Barcelona
Pilar Vélez, directora del Museu Frederic Marès
Jaume Mascaró, professor de filosofia de la Universitat de Barcelona

Coordinació: Teresa-M. Sala, professora d'història de l'art de la Universitat de Barcelona

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES – Matins d'Art

- Dimecres 2 de novembre (11.30 h)
«Els paradisos perduts»: el somni de l'Europa simbolista
- Dimecres 9 de novembre (11.30 h)
L'evasió i la creació de paradisos artificials (l'estètica de l'artifici)
- Dimecres 16 de novembre (11.30 h)
«A èpoques noves, formes d'art noves»: el modernisme decoratiu
- Dimecres 23 de novembre (11.30 h)
La poètica de l'espai: els paisatges interiors
- Dimecres 30 de novembre (11.30 h)
«Tot art aspira a la condició de la música»

Curs a càrrec de Teresa-M. Sala, professora d'història de l'art de la Universitat de Barcelona

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES – Tardes de Literatura

- Dimarts 8 de novembre (18.00 h)
1900. Els moviments artístics i la renovació de l'Europa de la fi de segle
- Dimarts 15 de novembre (18.00 h)
Oscar Wilde i la independència de l'artista
- Dimarts 22 de novembre (18.00 h)
Jugendstil a Viena (Sezession)
- Dimarts 29 de novembre (18.00 h)
La figura de Rubén Darío i el modernisme hispànic
- Dijous 1 de desembre (18.00 h)
Joan Maragall i el modernisme. La paraula viva

Curs a càrrec de Lluís Izquierdo, professor de la Facultat de Filologia Hispànica de la Universitat de Barcelona

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES – *Concert al voltant de l'exposició*

- Dimarts 13 de desembre (21.00 h)

Laia Masramon i Vendrell, piano

Interpretarà obres de Ravel, Debussy, Mompou i Scriabin

L'evocació d'una natura somiada, el record idealitzat d'un passat llunyà i l'espiritualitat que envolta els objectes caracteritzen un programa en el qual la modernitat musical de Debussy i de Ravel és el protagonista principal. L'esperit de l'Art Nouveau, però, es projecta molt més enllà en l'espai i en el temps: ens condueix a la recerca visionària de Scriabin i al pianisme ple de religiositat de Frederic Mompou.

Comentaris previs al concert: Josep M. Guix

L'Art Nouveau. El llegat de Siegfried Bing

Del 7 de setembre de 2005 al 29 de gener de 2006

Inauguració: dimarts 6 de setembre de 2005

CaixaForum

Av. del Marquès de Comillas, 6-8
08038 Barcelona

Horari:

De dimarts a diumenge i festius, de 10 a 20 h
Dilluns, tancat, excepte festius

Servei d'Informació

www.fundacion.lacaixa.es
info.fundacio@lacaixa.es
Tel. 902 22 30 40

Preus

- **Entrada gratuïta a l'exposició.**
- **Cicle de conferències, Matins d'Art i Tardes de Literatura:** 2,00 euros per sessió (Carnet Jove i Carnet +25: 1 euro)
- **Concert al voltant de l'exposició:** 5,00 euros

FOTOGRAFIA DE PORTADA: Louis Comfort Tiffany (1848-1933). *Gerro*, c. 1896. Vidre Favriile. Musée des Arts Décoratifs, París. Exposició *L'Art Nouveau. El llegat de Siegfried Bing*. CaixaForum, Fundació "la Caixa".

Si voleu més informació i material gràfic, us podeu adreçar a:

Inés Martínez Ribas. Departament de Comunicació de la Fundació "la Caixa"
Av. Diagonal, 621, torre 2, planta 11. 08028 Barcelona
Telèfon: 93 404 60 73. Fax: 93 404 61 16 / 60 80
ines.martinez.fundacio@lacaixa.es